

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Тернопільської спеціалізованої
школи І-ІІІ ступенів № 3 з поглибленим
вивченням іноземних мов Тернопільської
міської ради Тернопільської області

_____ Н.Д. Будій
_____ 2018

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Тернопільської
спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 3
з поглибленим вивченням іноземних мов
Тернопільської міської ради Тернопільської області**

НА 2018-2019 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

(ІІ рівень)

Схвалено
на засіданні педагогічної ради
(протокол № 10 від 27.08.2018)

Пояснювальна записка

Розділ 1. Загальні положення

Освітня програма Тернопільської спеціалізованої школи I-III ступенів № 3 з поглибленим вивченням іноземних мов розроблена на виконання Закону України «Про освіту», ст. 15 Закону України «Про загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Заклад має статус спеціалізованої школи з поглибленим вивченням іноземних мов. Освітня програма базової середньої освіти окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма школи та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднені на веб-сайті школи.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план II ступеня 9 (додаток 1), що конкретизує організацію освітнього процесу.

Розділ 2. Загальний обсяг навчального навантаження.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладу складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Гранично допустиме навчальне навантаження на учня встановлено відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту» та Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01.

Навчальний план (додаток 1) дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Мовою навчання у школі є українська. Школа має статус спеціалізованої школи з поглибленим вивченням іноземних мов. Англійська мова вивчається

учнями поглиблено. Друга іноземна мова вивчається з 5-го класу. Тому за основу взято навчальний план для спеціалізованих шкіл з навчанням українською мовою і поглибленим вивченням іноземних мов. (таблиця 3 до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405)

Повноцінність базової середньої освіти у школі забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани II ступеня містять усі предмети інваріантної складової, передбачені таблицею 3 до Типової освітньої програми.

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

У 5-х класах по 0,5 години з додаткового часу на навчальні предмети, індивідуальні заняття та консультації виділено на курс «**The History of Ternopil**», який вивчається за програмою «Історія Тернополя (авт. Букавин І.Я.), яка рекомендована листом Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України від 26.11.2013 р. № 14.1/12-Г-650. Курс читається англійською мовою.

Окремі варіативні години у **5-х кл.** (по 0,5 год.), у **6-их кл.** (по 1 год.), у **7-х класах** (по 1 год.), у **8-х класах** (по 1,5 год.) не використовуються.

У **9-х класах** за браком годин у варіативній частині навчального плану та у зв'язку з перевантаженням учнів не читається рекомендований МОН України курс «Захист Вітчизни».

Граничну наповнюваність класів та тривалість уроків встановлено відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем. (додаток 2)

Розділ 3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які вчителі повинні реалізувати у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та</p>

		<p>використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які</p>

		ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність,</p>

		<p>упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-</p>

	грамотність і здорове життя	<p>економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	-----------------------------	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх враховано при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого

предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

роботу в проектах («Міжнародне співробітництво та участь у програмах обміну школярами як основа формування ключової компетентності спілкування іноземними мовами у світлі реформи загальної середньої школи», «GoCamp», «eTwinning»);

позакласну навчальну роботу.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Розділ 4. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального

року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Продовження навчання у 5-9-х класах відбувається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»

Розділ 5. Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Розділ 6. Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу у школі можуть різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку можуть проводитись навчально-практичні заняття. Ця форма організації має поєднувати виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням

надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Розділ 7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у школі II ступеня повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями, а саме:

з 61 вчителя, які працюють у 5-9-х класах

вчителів-методистів – 25

старших вчителів – 12
спеціалістів вищої категорії – 43
спеціалістів I категорії – 6
спеціалістів II категорії – 7
спеціалістів – 5

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми (додаток 3), підручники, які мають гриф МОН (для 5 класу обрані учителями та затверджені рішеннями педагогічної ради від 13.02.2018, протокол № 2 та педагогічної ради від 24.04.2018, протокол № 5);

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – учні середньої школи навчаються у навчальних кабінетах, майстернях і спортивній залі, які обладнані відповідно до вимог Положення про навчальний кабінет та вимог техніки безпеки;

якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідають заступники директора з навчальної роботи Шендеровська Л.В., Розум Н.О. та Пільгун С.В., які опікуються:

оновленням методичної бази освітньої діяльності;

контролем за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробкою рекомендацій щодо їх покращення;

моніторингом та оптимізацією соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створенням необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через участь у вебінарах, семінарах, тренінгах та післядипломну курсову підготовку.

Корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами. Згідно з заявами батьків та відповідно до довідок ЛКК та направлень ПМПК протягом року може організувати індивідуальна форма навчання для учнів, які не можуть відвідувати школу за станом здоров'я.

Освітня програма закладу передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітню програму закладу та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднено на веб-сайті закладу.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план II ступеня (додаток 1), що конкретизує організацію освітнього процесу.

Розділ 8. Додатки до освітньої програми.

Додаток 1

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН для учнів 5-9 класів

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Англійська мова	5	5	5	5	5
	Німецька/французька мова	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво*	Образотворче мистецтво	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	Музичне мистецтво	0,5	0,5	0,5		
Математика	Математика	4	4	-	-	-
	Алгебра	-	-	2	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природознавство	Природознавство	2	-	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	0,5	0,5
	Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом:		26,5+ 3	29,5+ 3	31+3	31,5+3	33+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, і індивідуальні заняття та консультації		1,5	1,5	1	1,0	0
The History of Ternopil (Історія Тернополя)		0,5				
Християнська етика		0,5	0,5			
Вакансія годин(розподіл за окремим наказом)		0,5	1,0	1	1,5	
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

СТРУКТУРА ТА РЕЖИМ РОБОТИ

Тернопільської спеціалізованої школи I-III ступенів № 3 з поглибленим вивченням іноземних мов Тернопільської міської ради Тернопільської області на 2018-2019 навчальний рік

Навчальний рік у школі розпочинається 01 вересня 2018 року святом – Днем знань і закінчується святом Останнього дзвоника 31 травня 2019 року.

Навчальні заняття організуються за семестровою системою:

I семестр - з 03 вересня по 29 грудня 2018 року.

II семестр – з 21 січня по 31 травня 2019 року.

Протягом навчального року для учнів проводяться канікули:

осінні - з 29 жовтня по 04 листопада 2018р.

зимові - з 31 грудня 2018 р. по 18 січня 2019 р.

весняні - з 25 березня по 31 березня 2019 р.

Додаткові канікули для учнів 1-х класів - з 18 лютого по 22 лютого 2019 р.

Відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2014 року № 1547, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 за №157/26602 учні 4, 9 та 11 класів складають державну підсумкову атестацію. Перелік предметів для державної підсумкової атестації, форму та терміни її проведення Міністерством освіти і науки України буде затверджено додатково. Робочі навчальні плани закладу на 2018-2019 н.р. складено на підставі листа Міністерства освіти і науки України № 1/9-415 від 03.08.2018 року «Щодо вивчення у закладах загальної середньої освіти навчальних предметів у 2018-2019 н.р.», Освітніх програм школи I-III ст., схвалених на засіданні педагогічної ради від 27.08.2018р., затверджених наказом від 27.08.2018р. №132. Було враховано вимоги:

для 1 класів – Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН України від 21.03.2018 № 268);

для 2-4 класів – Державного стандарту початкової загальної освіти (2011), типових освітніх програм (наказ МОН України від 20.04.2018 № 407);

для 5-9 класів - Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011), типових освітніх програм (наказ МОН України від 20.04.2018 № 405);

для **10 класів** - Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011), типових освітніх програм (наказ МОН України від 20.04.2018 № 408);
для **11 класів** - типових освітніх програм (наказ МОН України від 20.04.2018 № 406).

Класи діляться на дві групи:

- а) у 2-11-х класах при вивченні, української мови (окрім 11-А,Б,В класів, 10-А класу), навчанні грамоти у 1-А,Б,В, Г класах;
- у 2-11 кл. при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів;
- у 5-9-х класах на заняттях з трудового навчання;
- у 10-Б класі на уроках фізкультури заняття проводяться окремо з хлопцями та дівчатами;
- у 5-11 класах при вивченні другої іноземної мови (німецької/французької).

Відповідно до типу спеціалізації школи (навчальний заклад з поглибленим вивченням іноземних мов) на уроках з англійської мови учні 2 – 9 класів діляться на 3 групи, учні 10-11-х класів - на 2 групи. Учні 1-х класів діляться на 2 групи.

Розподіл годин варіативної складової навчальних планів 1, 2-4, 5-9, 10,11 класів здійснено відповідно до окремого наказу по школі.

У 1-х класах за рахунок годин варіативної частини навчального плану **виділено 1 годину** на предмет "**Англійська мова**", вивчення якого проводиться відповідно до Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Англійська мова», затвердженої колегією МОН України від 22.02.2018 р.

Враховуючи спеціалізацію навчального закладу, у **2-4 класах** з додаткового часу виділено по 1 год. на вивчення курсу **The World Around Me («Я у світі»)**, який орієнтований на розширення світогляду та підвищення мотивації учнів початкової школи до вивчення англійської мови і має на меті сформувати такі стійкі комунікативні уміння: слухати співрозмовника, реагувати на його мовлення, починати, підтримувати і завершувати розмову, закласти основу для виховання особистості, яка готова до участі у діалозі культур. Програма курсу **The World Around Me («Я у світі»)** (автор Розум Н.О., Карп'юк О.Д.) схвалена науково-методичною радою ТОКІППО 11.09.2013 р. (протокол № 6), погоджена у МОН України.

У **3,5,6-х класах** за рахунок годин варіативної частини навчальних планів виділено по 0,5 години на курс «Християнська етика», вивчення якої проводиться відповідно до Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи християнської етики», рекомендованої листом МОН України від 16.07.2015 р. № 1/11-10027.

У **5-х класах** по 0,5 години з додаткового часу на навчальні предмети, індивідуальні заняття та консультації виділено на курс «**The History of Ternopil**», який вивчається за програмою «Історія Тернополя» (авт. Букавин І.Я.), яка рекомендована листом Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України від 26.11.2013 р. № 14.1/12-Г-650. Курс читається англійською мовою.

Учні **10-х класів** з курсів за вибором з циклу профільних предметів вивчають ділову англійську мову та країнознавство, Програма яких рекомендована листом МОН України від 28.04.2001 р. № 1/11-2266. Навчальні заняття з цих курсів проводяться відповідно до вибору учнів після перерви на обід та відпочинок з 16.20 до 17.05.

Учні **11-х класів** з курсів за вибором з циклу профільних предметів вивчають ділову англійську мову, Програма якої рекомендована листом МОН України від 28.04.2001 р. № 1/11-2266.

З метою економії бюджетних коштів та у зв'язку з відсутністю умов у 2-А,Б,В, 3-А,Б,В, 4-А,Б,В класах не здійснюється поділ на групи при вивченні літературного читання, що становить 27 год. у I семестрі та 36 год. у II семестрі.

Вакансія годин варіативної складової у 1-4 класах становить 4,5 год.

Окремі години варіативної складової у **5-х кл.** (по 0,5 год.), у **6-их кл.** (по 1 год.), у **7-х класах** (по 1 год.), у **8-х класах** (по 1 год.) не використовуються.

У **9-х класах** за браком годин у варіативній частині навчального плану та у зв'язку з перевантаженням школярів не читається рекомендований МОН України предмет «Захисник України».

З метою якісного виконання програми з предмету «Захист Вітчизни» у **10 кл.** здійснено перерозподіл годин (по 0,5 год.) з варіативної складової навчального плану для учнів 8 класу, що в перерахунку на кількість класів становить 1,5 год., відповідно до окремого наказу. Дані години передано школі ДПЮ.

Вакансія годин варіативної складової у 5-9 класах становить 10,5 год.

У **10-х класах** додаткові години розділено наступним чином:

- англійська мова – 3 год.;
- німецька/французька мова – 3 год.;
- країнознавство – 1 год.;
- ділова англійська мова – 1 год.

У **11 класах** з 3 год. додаткового часу на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації по 1 год. виділено на вивчення курсу «Захист Вітчизни». Дані години передано школі ДПЮ відповідно до окремого наказу по школі.

У 11-А,Б,В класах не здійснюється поділ на групи при вивченні української мови, технологій, фізичної культури у зв'язку з наповнюваністю класів.

Вакансія з числа додаткових годин у 11 класах становить 6 годин.

Вакансія годин варіативної складової по школі становить 21 год.

Школа працюватиме у 2 зміни. У 2 зміні навчатимуться учні 3-Б класу, 5-А,Б,В та 6-А,Б,В класів.

Початок занять першої зміни о 8³⁰

Початок занять у другій зміні о 12³⁰

Закінчення занять у другій зміні о 18⁰⁰

Тривалість уроку в 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин, у 5-11-х класах – 45 хвилин.

Тривалість перерв між уроками – 10 хвилин, після третього і четвертого уроку – 20 хвилин. У 1-4-х класах відповідно - 15 і 25 хвилин.

Затверджено такий розклад дзвінків у I та II змінах:

1 урок	8 ³⁰ -9 ¹⁵
2 урок	9 ²⁵ -10 ¹⁰
3 урок	10 ²⁰ -11 ⁰⁵
4 урок	11 ²⁵ -12 ¹⁰
5 урок	12 ³⁰ -13 ¹⁵
6 урок	13 ²⁵ -14 ¹⁰
7 урок	14 ²⁰ -15 ⁰⁵
8 урок	15 ²⁵ -16 ¹⁰
9 урок	16 ²⁰ -17 ⁰⁵
10 урок	17 ¹⁵ -18 ⁰⁰

Закріплено за кабінетами такі класи у I та II змінах:

Клас	Закріплений кабінет	Класний керівник
1-А	15	Драган Мирослава Михайлівна
1-Б	11	Паращак Ліана Омелянівна
1-В	24	Кріль Олена Павлівна
1-Г	14	Шевчук Мирослава Петрівна
2-А	24	Яременко Ніна Борисівна
2-Б	12	Найда Любов Богданівна
2-В	26	Криса Тетяна Михайлівна
3-А	23	Дунець Ірина Романівна
3-Б	14	Бенцал Наталія Миколаївна
3-В	22	Заброцька Світлана Григорівна

4-А	21	Копка Тетяна Вікторівна
4-Б	27	Вишневіська Олена Василівна
4-В	28	Цибульська Світлана Анатоліївна
5-А	33	Джус Інна Леонідівна
5-Б	43	Бакало Лілія Анатоліївна
5-В	32	Романів Тарас Володимирович
6-А	44	Мужилівська Ольга Іванівна
6-Б	41	Сагайдак Вероніка Зіновіївна
6-В	47	Маслюк Тетяна Петрівна
7-А	31	Сабат Марія Романівна
7-Б	38	Павловська Ірина Миколаївна
7-В	34	ГандзійНталя Богданівна
8-А	43	Чорна Анжела Михайлівна
8-Б	45	Гелюх Тетяна Петрівна
8-В	46	Судомир Лілія Мирославівна
9-А	36	Сагайдак Катерина Олександрівна
9-Б	47	Слободян Леся Орестівна
9-В	33	Чорній Ольга Петрівна
10-А	32	Бердей Олена Віталіївна
10-Б	42	Канак Валентина Миколаївна
10-В	40	Іщенко Ольга Костянтинівна
11-А	41	Васько Ольга Ігорівна
11-Б	44	Бойко Ірина Леонівна
11-В	37	Штокало Марія Леонідівна

Поділ класів при вивченні іноземних мов здійснено таким чином:

• *англійської мови:*

К л а с	І г р у п а	І І г р у п а	І І І г р у п а
1-А	Облудник О.С.	Дрогобицька Б.І.	-
1-Б	Облудник О.С.	Дрогобицька Б.І.	-
1-В	Облудник О.С.	Дрогобицька Б.І.	-
1-Г	Облудник О.С.	Дрогобицька Б.І.	
2-А	Андрушко І.В.	Грода Г.М.	Слободян Л.О.
2-Б	Андрушко І. В.	Грода Г.М.	Ничко Л.Я.
2-В	Андрушко І.В.	Чорна А.М.	Ничко Л.Я
3-А	Поворознюк Н.М.	Джус І.Л.	Васько О.І.
3-Б	Маслюк Т.П.	Джус І.Л.	Дідик О.В.
3-В	Джус І.Л.	Грода Г.М.	Маслюк Т.П.

4-А 4-Б 4-В	Тарасенко О.Л. Тарасенко О.Л. Тарасенко О.Л.	Андрушко І.В. Розум Н.О. Єгорова Н.Є.	Єгорова Н.Є. Павловська І.М. Гречкосій І.Є.
5-А 5-Б 5-В	Стецюк О.Ф. Джус І.Л. Окаринська О.В.	Новікова Л.Є. Окаринська О.В. Новікова Л.Є.	Джус І.Л. Сабат М.Р. Тарасенко О.Л.
6-А 6-Б 6-В	Маслюк Т.П. Маслюк Т.П. Маслюк Т.П.	Єгорова Н.Є. Єгорова Н.Є. Єгорова Н.Є.	Васько О.І. Сабат М.Р. Васько О.І.
7-А 7-Б 7-В	Гречкосій І.Є. Гречкосій І.Є. Гречкосій І.Є.	Сабат М.Р. Сабат М.Р. Ничко Л.Я.	Андрушко І.В. Павловська І.М. Павловська І.М.
8-А 8-Б 8-В	Стецюк О.Ф. Стецюк О.Ф. Маслюк Я.О.	Чорна А.М. Чорна А.М. Чорна А.М.	Прокопів А.М. Маслюк Я.О. Розум Н.О.
9-А 9-Б 9-В	Новікова Л.Є. Слободян Л.О. Маслюк Я.О.	Ростоцька М.Є. Ростоцька М.Є. Павловська І.М.	Прокопів А.М. Грода Г.М. Прокопів А.М.
10-А 10-Б 10-В	Дидина Н.О. Ростоцька М.Є. Ростоцька М.Є.	Грода Г.М. Дидина Н.О. Дидина Н.О.	- - -
11-А 11-Б 11-В	Дідик О.В. Дідик О.В. Дідик О.В.	Васько О.І. Слободян Л.О. Слободян Л.О.	- - -

• *німецької та французької мов:*

К л а с	Г р у п а	Г р у п а
5-А 5-Б 5-В	Танцовна О.І. Танцовна О.І. Бойко І.Л.	Сагайдак К.О. Сагайдак К.О. Сагайдак К.О.
6-А 6-Б 6-В	Танцовна О.І. Кулик І.А. Кулик І.А.	Сагайдак К.О. Сагайдак К.О. Сагайдак К.О.

7-А 7-Б 7-В	Гелюх Т.П. Гелюх Т.П. Гелюх Т.П.	Сисак І.С. Сисак І.С. Сисак І.С.
8-А 8-Б 8-В	Гелюх Т.П. Гелюх Т.П. Гелюх Т.П.	Нагорна Н.М. Нагорна Н.М. Нагорна Н.М.
9-А 9-Б 9-В	Гелюх Т.П. Гелюх Т.П. Гелюх Т.П.	Сагайдак К.О. Кулик І.А. Сагайдак К.О.
10-А 10-Б 10-В	Кулик І.А. Бойко І.Л. Бойко І.Л.	Сисак І.С. Сисак І.С. Сисак І.С.
11-А 11-Б 11-В	Бойко І.Л. Бойко І.Л. Бойко І.Л.	Сагайдак К.О. Сагайдак К.О. Сагайдак К.О.

• *української мови у 2-11-х класах, навчання грамоти у 1-х класах:*

К л а с	І г р у п а	ІІ г р у п а
1-А 1-Б 1-В 1-Г	Стасишен Л.С. Стасишен Л.С. Кріль О.П. Драган М.М.	Драган М.М. Паращак Л.О. Паращак Л.О. Шевчук М.П.
2-А 2-Б 2-В	Яременко Н.Б. Цибульська С.А. Криса Т.М.	Криса Т.М. Найда Л.Б. Коцюруба І.В.
3-А 3-Б 3-В	Бенцал Н.М. Кріль О.П. Заброцька С.Г.	Стасишен Л.С. Дунець І.Р. Копка Т.В.
4-А 4-Б 4-В	Копка Т.В. Вишневська О.В. Цибульська С.А.	Коцюруба І.В. Коцюруба І.В. Коцюруба І.В.
5-А 5-Б 5-В	Чуба М.П. Мужилівська О.І. Чуба М.П.	Гунтик О.В. Гунтик О.В. Гунтик О.В.
6-А 6-Б 6-В	Мужилівська О.І. Сагайдак В.З. Гандзій Н.Б.	Гандзій Н.Б. Чуба М.П. Шендеровська Л.В.

7-А 7-Б 7-В	Канак В.М. Чуба М.П. Гандзій Н.Б.	Сагайдак В.З. Сагайдак В.З. Чуба М.П.
8-А 8-Б 8-В	Канак В.М. Канак В.М. Канак В.М.	Гунтик О.В. Філь К.Д. Гандзій Н.Б.
9-А 9-Б 9-В	Мужилівська О.І. Гунтик О.В. Мужилівська О.І.	Коцюруба І.В. Філь К.Д. Коцюруба І.В.
10-Б 10-В	Канак В.М. Шендеровська Л.В.	Сагайдак В.З. Гунтик О.В.

• *інформатики:*

К л а с	І г р у п а	ІІ г р у п а
2-А 2-Б 2-В	Найда Л.Б. Найда Л.Б. Криса Т.М.	Заброцька С.Г. Заброцька С.Г. Заброцька С.Г.
3-А 3-Б 3-В	Бенцал Н.М. Бенцал Н.М. Бенцал Н.М.	Дунець І.Р. Дунець І.Р. Заброцька С.Г.
4-А 4-Б 4-В	Копка Т.В. Заброцька С.Г. Цибульська С.А.	Дунець І.Р. Дунець І.Р. Дунець І.Р.
5-А 5-Б 5-В	Драпак О.М. Драпак О.М. Драпак О.М.	Романів Т.В. Романів Т.В. Величенко Н.І.
6-А 6-Б 6-В	Драпак О.М. Драпак О.М. Драпак О.М.	Войтович Б.В. Войтович Б.В. Войтович Б.В.
7-А 7-Б 7-В	Романів Т.В. Романів Т.В. Романів Т.В.	Войтович Б.В. Войтович Б.В. Войтович Б.В.
8-А 8-Б 8-В	Драпак О.М. Драпак О.М. Величенко Н.І.	Войтович Б.В. Войтович Б.В. Войтович Б.В.

9-А 9-Б 9-В	Величенко Н.І. Величенко Н.І. Величенко Н.І.	Драпак О.М. Драпак О.М. Драпак О.М.
10-А 10-Б 10-В	Величенко Н.І. Величенко Н.І. Величенко Н.І.	Романів Т.В. Романів Т.В. Романів Т.В.
11-А 11-Б 11-В	Драпак О.М. Драпак О.М. Драпак О.М.	Войтович Б.В. Войтович Б.В. Войтович Б.В.

- **трудового навчання:**

К л а с	І г р у п а	ІІ г р у п а
5-А 5-Б 5-В	Чорній О.П. Чорній О.П. Чорній О.П.	Тригук Т.В. Тригук Т.В. Тригук Т.В.
6-А 6-Б 6-В	Чорній О.П. Чорній О.П. Чорній О.П.	Тригук Т.В. Тригук Т.В. Тригук Т.В.
7-А 7-Б 7-В	Чорній О.П. Чорній О.П. Чорній О.П.	Тригук Т.В. Тригук Т.В. Тригук Т.В.
8-А 8-Б 8-В	Чорній О.П. Чорній О.П. Чорній О.П.	Тригук Т.В. Тригук Т.В. Тригук Т.В.
9-А 9-Б 9-В	Чорній О.П. Чорній О.П. Чорній О.П.	Тригук Т.В. Тригук Т.В. Тригук Т.В.

- **фізкультури:**

К л а с	І г р у п а	ІІ г р у п а
10-Б	Атласюк С.В.	Булич Л.Р.

Школа працює у режимі п'ятиденного робочого тижня.

З урахуванням місцевих особливостей та кліматичних умов, за погодженням управління освіти і науки Тернопільської міської ради можуть змінюватися структура навчального року та графік учнівських канікул.

Навчальні екскурсії у 1-11 класах проводяться протягом року. Навчальна практика у 5-8 класах не проводиться. *В учнів 10-х класів буде проведено навчальну практику з 27.05 до 07.06 2019 року по 5 год. на день.*

Додаток 3

**Перелік навчальних програм
для учнів II ступеня, що використовуються
у 2018/2019 навчальному році**

(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови
18.	Основи правознавства